

1. Дрогомирецька М. Мова як засіб національної ідентичності та консолідації. Збірник наукових праць за матеріалами всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Тоталітаризм як система знищення національної пам'яті», 11-12 червня 2020 року. Львів С. 79–80. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/32622>

2. Азарова Л. Є. Мова як визначальний чинник ідентичності української нації. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. Серія: Філологічні науки. 2018. Вип. 292. С. 24 – 32.

3. Коваленко Ткаченко О. Б. Чи можуть бути в Україні дві загальнодержавні мови? (Відповідь прибічникам двомовності і деякі дотичні міркування). *Мовознавство*. 1999. №. 4-5. С. 3-9.

4. Олексенко Р., Ситник Ю. Мовна ідентичність як засіб самовизначення та самоідентифікації в умовах посттоталітарного суспільства. *Ukrainian professional education*. 2017. Вип. 1. С. 16-23.

Мірошніченко Любов Василівна

к. філол. н., доцент,

доцент кафедри

соціально-гуманітарних дисциплін

Давиденко Альбіна

здобувачка вищої освіти

(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ВИВЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Перед сучасним суспільством стоїть одне з найважливіших завдань – створення перспективної системи освіти, здатної підготувати населення до життя в нових умовах. В Україні гостро порушується проблема вивчення державної мови на високому рівні. Під впливом інформатизації відбуваються кардинальні зміни в усіх сферах життя і професійній діяльності людей. Сьогодні фахівці зі стратегічних проблем освіти називають дистанційну форму навчання освітньою системою ХХІ століття, і в світі на неї робиться величезна ставка. Чи не завадить такий формат навчання глибокому вивченню української мови. Зробимо спробу розглянути позитивні та негативні аспекти дистанційної форми навчання. У будь-якому напрямку, особливо що знаходиться на стадії становлення і розробки, є свої переваги і недоліки.

Дистанційне навчання – один з відносно нових і перспективних напрямків інформаційних технологій в освіті, що дозволяє здійснювати навчання незалежно від відстані. За кордоном технології дистанційного навчання стали застосовуватися приблизно 20-25 років тому, а з появою

досить потужних комп'ютерів, швидкісних каналів зв'язку і нових видів комунікації, практично повністю були реалізовані на базі мережевих технологій. У нашій країні технології дистанційного навчання стали впроваджуватися замість заочного навчання; поступово дистанційне навчання виділилося як самостійна форма організації процесу навчання. Такий вид освіти увійшов в XXI століття як одна з найефективніших систем підготовки фахівців високого рівня. Він дозволяє реалізовувати основні принципи дистанційної освіти:

– «освіта для всіх», право кожного починати вчитися і здобути середню або вищу освіту;

– навчання при мінімальному контакті з викладачем та іншими особами, це особливо актуально під час пандемії.

Сьогодні дистанційне навчання базується на активному використанні нових інформаційних технологій, на базі мультимедіа-засобів, що дозволяють передавати освітню інформацію на необмежені відстані і забезпечують інтерактивність обміну інформацією, припускаючи двосторонній зв'язок у різних формах (текст, графіка, аудіо, відео) як в синхронному і асинхронному режимі, так і в комбінованому.

Ефективність і успіх дистанційного навчання залежить від організації і методичної якості використовуваних матеріалів, а також того, наскільки враховані особливості подання інформації, рівня підготовки педагогів, які беруть участь в цьому процесі, і наскільки вони розуміють особливості надання та сприйняття інформації в рамках сучасних віртуальних комунікацій.

Визначемо основні причини зростаючої популярності дистанційної освіти за сучасних умов:

- для навчання не потрібно залишати будинок, сім'ю, рідних, друзів, роботу, а також нести пов'язані з цим грошові витрати на дорогу, проживання. Абітурієнт не обмежений у виборі навчального закладу;

- ця форма навчання унікальна для віддалених від центральних районів міст, де інші можливості навчання практично відсутні. Цей фактор часто має вирішальне значення;

- має місце яскраво виражена практичність навчання. Вона досягається завдяки тому, що учням надається вибір у послідовності вивчення предметів, гнучкий темп навчання, пряме спілкування з конкретним викладачем, якому можна поставити питання саме про те, що цікавить найбільше самого студента;

- надає можливість використовувати в процесі навчання сучасні технології, тобто паралельно освоювати навички, які потім стануть у нагоді під час роботи;

- дистанційна освіта характеризується високою мобільністю. Світовий досвід показує, що дистанційне навчання менш консервативне по відношенню до нових напрямків діяльності людини, ніж очне.

Аналіз практики дистанційного навчання дозволяє відзначити позитивні характеристики, властиві дистанційному навчанню:

1. Гнучкість. Ті люди, що навчаються, як правило, не відвідують регулярних занять у вигляді лекцій, семінарів, а займаються у зручній для себе час, місце і в своєму темпі. Кожен може вчитися стільки, скільки йому індивідуально необхідно для освоєння навчального курсу, тієї чи іншої дисципліни і отримання необхідних знань за обраним напрямом.

2. Модульність. В основу програм дистанційного навчання закладається модульний принцип. Кожен навчальний курс адекватний за змістом певної предметної області, що дозволяє з набору незалежних, але логічно взаємопов'язаних навчальних курсів формувати навчальний план, що відповідає індивідуальним або груповим потребам. Тим самим з'являється унікальна можливість, не властива традиційним формам отримання освіти, коли учень формує для себе навчальний план, що відображає його індивідуальні схильності.

3. Паралельність. Навчання може проводитися при поєднанні з основною професійною діяльністю чи навчанням.

4. Масовість. Кількість студентів не стає критичним параметром. Всі студенти мають повноцінний доступ до будь-яких джерел навчальної та довідкової інформації (електронним бібліотекам, інформаційним базам даних), а також можуть спілкуватися один з одним і з викладачем через телекомунікаційні мережі та засоби зв'язку.

5. Рентабельність. Це висока економічна ефективність дистанційного навчання. Оцінка зарубіжних і вітчизняних фахівців показує, що дистанційне навчання обходиться приблизно в 1,5-2 рази дешевше інших форм отримання освіти.

6. Соціальність. Дистанційне навчання певною мірою знімає соціальну напруженість, забезпечуючи рівну можливість отримання освіти, незалежно від місця і умов проживання і, до певної міри, від матеріальних умов.

7. Інтернаціональність. Дистанційне навчання сприяє експорту та імпорту освітніх послуг.

При всьому різноманітті позитивних сторін у дистанційної освіти є і свої недоліки, основні з яких:

- недостатнє очне спілкування або відсутність такого між студентами і викладачем (відбувається менш ефективна, позбавлена передача знань);

- необхідність наявності цілої низки індивідуально-психологічних умов;

- необхідність постійного доступу до джерел інформації;

- учні не завжди можуть забезпечити себе достатнім технічним оснащенням – мати комп'ютер і стабільний вихід в інтернет;

- як правило, учні відчувають брак практичних занять;

- відсутній постійний контроль над учнями. Потрібна наявність в учня сильної особистої мотивації, уміння вчитися самостійно;

- навчальні програми і курси можуть бути недостатньо добре розроблені через недостатню кваліфікацію фахівця;

- у дистанційній освіті основа навчання – письмова.

Найбільш істотним недоліком дистанційного навчання є «штучне спілкування». Електронні ресурси не можуть замінити живого спілкування. Навчання неможливе без живого спілкування, але воно може бути більш ефективним, якщо урізноманітнити інструменти спілкування. Інфокомунікаційні технології допомагають оптимізувати процес навчання, звільняючи викладачів від рутинних операцій з розробки і супроводу навчальних матеріалів, спрощуючи процедуру контролю та інші процеси, які можна автоматизувати. Варто зазначити, що є потреба у кваліфікованих фахівцях для розробки якісних курсів навчання, які володіють креативним мисленням, почуттям смаку і вміють грамотно організувати навчальний процес.

Звичайно, система дистанційної освіти – це хороший, актуальний і високоефективний інструмент у руках колективу досвідчених викладачів. Але даний метод навчання, швидше за все, розумніше використовувати як додатковий. Тобто досить складно уявити собі розробку методики навчання на відстані, наприклад, з медичної спеціальності, при визначенні діагнозу хворого, без роз'яснення викладача не обійтись. Вивчення державної мови не може бути засвоєно на високому рівні без «живого» спілкування.

Отже, дистанційне навчання орієнтоване на розвиток системи безперервної освіти, що забезпечує загальнонаціональні інтереси, конкурентоспроможність на світових ринках праці та конкурентоспроможність населення в епоху інформатизації та глобалізації суспільства; інтереси особистості, що виражаються в рівності можливостей отримання освіти і можливості побудови індивідуальної освітньо-професійної траєкторії.